

Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada
tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja
sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji

pravosudje.gov.hr

KLASA: 701-01/17-01/2594

UR. BROJ. 514-06-01-02-02/2-20-52

Zagreb, 29. lipnja 2020.

MINISTAR PRAVOSUDA
g. Dražen Bošnjaković

**PREDMET: Izvješće o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela
kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za
zaštitu od nasilja u obitelji za 2019. godinu**

Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, osnovano je odlukom ministra pravosuđa (KLASA: 701-01/17-01/2594, URBROJ: 514-16-01-02-02-17-12. od 2. siječnja 2018. godine.), temeljem odredbe članka 21. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“ br. 70/17 i 126/19). Članovi/članice Povjerenstva su iz redova sudaca, državnih odvjetnika, odvjetnika, državnih službenika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, državnih službenika ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, socijalne skrbi, zdravstva, obrazovanja te predstavnika civilnog društva.

U smislu odredbe članka 21. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i članka 6. Poslovnika o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 37/18), dostavlja se Izvješće o radu Povjerenstva.

PREGLED RADA POVJERENSTVA U 2019. GODINI

Tijekom 2019. godine Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji održalo je dvije sjednice.

Na sjednici Povjerenstva održanoj **12. ožujka 2019.** upućen je dopis nadležnim tijelima koja postupaju u slučaju nasilja u obitelji da do 14. ožujka 2019. dostave Povjerenstvu objedinjene podatke za 2018. godinu, putem odgovarajućeg obrasca kao sastavnog dijela Pravilnika o

načinu prikupljanje, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 31/18).

Na temelju prikupljenih izvješća nadležnih tijela, Povjerenstvo će izraditi Godišnje izvješće koje podnosi ministru pravosuđa te će isto objaviti na mrežnim stranicama Ministarstva pravosuđa do kraja lipnja 2019. za 2018. godinu.

Predstavnica Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku obavijestila je članove Povjerenstva o imenovanju članova Nacionalnog i županijskih timova za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, uz napomenu da u županijskim timovima nedostaju predstavnici pojedinih županijskih sudova i zdravstva.

Istaknula je da je održan prvi sastanak Nacionalnog tima za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, 19. veljače 2019. godine, te je usvojen Poslovnik o radu Nacionalnog i županijskih timova za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Dogovoreno je da Nacionalni tim izradi plan rada za tekuću godinu te da članovi Nacionalnog tima dostave prijedloge aktivnosti koji će se uvrstiti u plan rada.

Naglasila je da Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku priprema projekta vezan uz suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za koji će se sredstva osigurati iz fondova EU te je istaknuta mogućnost partnerstva sa drugim nadležnim državnim tijelima i organizacijama civilnog društva. Projekt može trajati do 30 mjeseci. Budžet projekta iznosi 10.000.000,00 kuna. Pozvala je članove Povjerenstva da ministarstva predlože aktivnosti koje bi se uvrstili u projekt. Aktivnosti mogu uključivati potrebne edukacije iz pojedinog sustava, provođenje kampanja i druge aktivnosti važne za razvoj pojedinog sustava te mogu biti usmjerene provedbi mjera Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji. Obavezno je navesti okvirni prijedlog potrebnih financijskih sredstava za svaku pojedinu aktivnost. Svaki resor koji predloži navedene aktivnosti iste će po pokretanju projekta trebati samostalno provesti.

Predsjednica Povjerenstva je obavijestila članove da je proširena edukacija o Istambulskoj konvenciji sa Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku odnosno centrima za socijalnu skrb.

Ministarstvo unutarnjih poslova je obavijestio Ministarstvo pravosuđa, odnosno Povjerenstvo da je izraden Pravilnik o načinu provedbe zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhodenja žrtve nasilja u obitelji te mjere udaljenja iz zajedničkog kućanstva koji je bio objavljen na portalu eSavjetovanje, u svrhu provedbe savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Pravilnik o načinu provedbe zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhodenja žrtve nasilja u obitelji te mjere udaljenja iz zajedničkog kućanstva, donijet je u travnju 2019. („Narodne novine“, br. 28/19).

Na sjednici održanoj **4. studenoga 2019. godine**, raspravljalo se o eventualnom proširenju ovlasti Povjerenstva te je predsjednica Povjerenstva pojasnila kako je Povjerenstvo djelovalo prije.

Raspravljao se o ulozi i značenju Povjerenstva čije su ovlasti značajno umanjene odredbom članka 21. važećeg Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN br. 70/17.) u odnosu na odredbu ranijeg Zakona o zaštiti od nasilja iz 2009. godine (NN br. 137/09., 14/10. i 60/10.).

Sukladno važećoj zakonskoj odredbi, uloga Povjerenstva svodi se na prikupljanje izvješća nadležnih tijela, odnosno statističkih podataka/evidencija koja vode nadležna tijela (Državno odvjetništvo RH objedinjuje evidencije koje vode ODO, Ministarstvo pravosuđa objedinjuje evidencije koje vode sudovi prema ZZNO, Ministarstvo unutarnjih poslova objedinjuje evidencije koje vode policijske uprave, Ministarstvo za demografiju, mlade, obitelji socijalnu politiku objedinjuje evidencije koju vode CZSS, Ministarstvo zdravstva objedinjuje evidencije koje vode zdravstvene ustanove, Ministarstvo znanosti i obrazovanja objedinjuje evidencije koju vode odgojno-obrazovne ustanove) te izradu godišnjeg izvješća temeljem tih i drugih potrebnih podataka.

Odredba Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji iz 2009. propisivala je šire ovlasti Povjerenstva na način da je isto imalo ovlasti podnositi ministrima nadležnim za poslove pravosuđa, unutarnjih poslova, socijalne skrbi, zdravstva i obitelji prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom ovoga Zakona i drugih zakona kojima se štite žrtve nasilja u obitelji.

Razgovaralo se radu ranijeg Povjerenstva dok je djelovalo prije 2009. godine u Ministarstvu pravosuđa kao i o radu Povjerenstva u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku prvih nekoliko godina djelovanja.

Dogovoreno je da predsjednica Povjerenstva i Ministarstvo pravosuđa sastave prijedlog nove odredbe Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u odnosu na ovlasti Povjerenstva po uzoru na ZZNO iz 2009. te isti dostave ostalim članovima Povjerenstva. Nakon usuglašavanja teksta nove odredbe ZZNO (članak 21. stavak 3.), dogovoreno je da se prijedlog uputi Radnoj skupini za izradu Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama ZZNO, obzirom da je izrađen Nacrt konačnog prijedloga ZZNO, a donošenje novog Zakona očekuje u prosincu 2019.

Nadalje, predsjednica Povjerenstva je predstavila presjek rada žalbenog suda i sudaca koji su pripojeni drugim sudovima sa zabrinutošću za hitnost i kvalitetu rada na predmetima nasilja u obitelji. Istaknula je neujednačenu praksu vođenja statistika i problem drugih država kao i da se radi na unaprijeđenju navedenog, što su i zahtjevi Istambulske konvencije.

Sukladno članku 21. stavku 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i članku 6. Poslovnika o radu Povjerenstva za praćenje i unaprijeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, donosimo pregled prekršajnih djela nasilja u obitelji.

Prekršajna djela nasilja u obitelji i zaključak o stanju i kretanju pojavnosti nasilja u obitelji te potrebne mjere

Pravilnikom o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 31/18), policija, državno odvjetništvo, sud, centri za socijalnu skrb, zdravstvene ustanove i odgojno-obrazovne ustanove putem nadležnih tijela dostavljaju Ministarstvu pravosuđa objedinjena godišnja izvješća putem obrasca za prikupljanje statističkih podataka iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.

Prema članku 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i podacima o stanju, kretanju i nekim obilježjima nasilja u obitelji u 2019., a sukladno dostavljenim podacima Ministarstva

unutarnjih poslova koje je nadležno za objedinjavanje evidencije koju vode policijske uprave, zbog prekršaja nasilja u obitelji prijavljeno je 9.623 osobe (10.272 u 2018.) od kojih 7.500 muškaraca i 2.123 žena. Evidentirano je ukupno 2.052 recidivista/ica (ranije osuđenih) prekršajnog djela nasilja u obitelji (2.434 u 2018.). Policija je sudovima/sucima u prekršajnim postupcima predložila izricanje sveukupno 5.900 zaštitnih mjera (1.963 zaštitnih mjera obveznog psihosocijalnog tretmana, 2.537 zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, 437 zaštitnih mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva te 963 zaštitnih mjera obveznog liječenja od ovisnosti). Policija je provela ukupno 1.719 zaštitnih mjera koje su joj sukladno Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji stavljene u djelokrug rada (1.470 zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji te 249 zaštitnih mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva).

Prema podacima Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koje je nadležno za objedinjavanje evidencija koje vode općinska državna odvjetništva, protiv 16 okrivljenika je podnesen optužni prijedlog prekršajnom sudu u 2019. godini, od kojih 11 muškaraca te 5 žena. 4 optužna prijedloga podnesena su prekršajnom sudu za tjelesno nasilje prema članku 10. ZZNO, 8 za tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci, te 4 za psihičko nasilje.

Prema podacima Ministarstva pravosuđa koje je nadležno za objedinjavanje evidencije koju vode sudovi, u 2019. godini za prekršajna djela nasilja u obitelji okrivljeno je 7.809 osoba, od kojih 6.090 muškaraca i 1.719 žena. U 2018. godini okrivljeno je 9.646 osoba, od kojih 7.458 muškaraca i 2.188 žena. U 2019. godini prema 2.129 počinitelja/ica izrečena je uvjetna kazna zatvora (1.733 muškaraca, 396 žena), 731 počinitelja/ica izrečena je bezuvjetna kazna zatvora (551 muškaraca i 24 žene), 3.340 počinitelja/ica kažnjeno je novčanom kaznom (2.642 muškaraca i 698 žena) dok je prema 84 počinitelja/ica izrečena posebna obveza uz uvjetnu osudu (80 muškaraca i 4 žene), te 2.521 zaštitnih mjera (2.153 muškarca i 368 žena).

U 2019. godini evidentirano je 7.717 žrtava, od kojih 32 čine žrtve s invaliditetom (19 žena i 13 muškaraca), 474 čine djeca i maloljetne osobe (234 ženska djeca i 240 muške djece), dok je 247 žrtava bilo starije životne dobi (182 žene i 65 muškaraca). U porastu je broj žrtava starije životne dobi, u odnosu na prethodnu godinu (150, 2018.), dok je ukupan broj žrtava 2019. u odnosu na 2018. (9.452 žrtve) u padu.

Prema evidenciji Ministarstva pravosuđa za 2019. (Uprave za kazneno pravo), zaštitna mjera obveznog psihosocijalnog tretmana koju izriče sud u prekršajnom postupku provedena je u cijelosti prema 285 osoba.

Sud u prekršajnom postupku koji je izrekao zaštitnu mjeru obveznog psihosocijalnog tretmana počinitelju nasilja u obitelji, uputio je počinitelje na provođenje iste kod pravnih i fizičkih osoba koje su s Ministarstvom pravosuđa potpisale Ugovor o provođenju zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana za 2019 godinu. Navedeni Ugovor potpisalo je 9 pravnih i 32 fizičke osobe.

Pored navedenog broja osoba koje su završile tretman/tretman proveden u cijelosti (285 osoba), Uprava za kazneno pravo, Sektor za propise kaznenog prava vodi evidenciju i za počinitelje nasilja u obitelji koji su upućeni od nadležnog suda ovlaštenom provoditelju (fizičkoj ili pravnoj osobi koja je s Ministarstvom pravosuđa sklopila ugovor o provođenju zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana), ali iz odrađenih razloga zaštitna mjera nije provedena. Evidencija dakle uključuje i one počinitelje koji su prošli samo inicijalni razgovor odnosno ulaznu proceduru, ali nisu uključeni u tretman jer nisu ispunjavali uvjete za

uključivanje u isti (nemogućnost provedbe tretmana zbog bolesti ili ne ispunjavanja osnovnih preduvjeta za uključivanje, primjerice, otpor u prihvaćanju minimalne odgovornosti za svoja ponašanja i sl.). Pored navedenih osoba, evidencija se vodi i za počinitelje koji su bili uključeni u tretman, ali su naknadno odustali od tretmana ili je tretman prekinut (primjerice, samoinicijativno isključivanje iz tretmana/samoinicijativni prekid, isključivanje od strane provoditelja tretmana zbog više puta neopravdanog dolaska ili liječenja i dr.). Navedenih osoba bilo je 100 u 2019. godini tako da ukupan broj osoba uz gore navedenih 285 (prema kojima je provedena zaštitna mjera u cijelosti), iznosi 385.

Prema podacima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku koje objedinjava evidencije koju vode centri za socijalnu skrb, u 2019. godini broj prijava povodom saznanja o nasilju u obitelji koje je centar za socijalnu skrb podnio policiji, iznosio je ukupno 3.868 (2.983 u 2018.), od čega 2.110 (1.558 u 2018.) prijava sumnje na nasilje te 1.758 (1.425) prijava nasilja. Što se tiče oblika nasilja, najčešće je psihičko nasilje, 3.526 evidentiranih slučajeva, istovremeno više vrsta nasilja 3.312, tjelesno nasilje 2.383, tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci 727, ekonomsko nasilje 345, zanemarivanje potreba osoba starije životne dobi 266, spolno uznemiravanje 148, zanemarivanje potreba osoba s invaliditetom 91.

Prema podacima Ministarstva zdravstva za 2019. godinu koje objedinjava evidencije koje vode zdravstvene ustanove, broj prijava koje je zaprimio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje od strane doktora medicine i dentale medicine u slučaju ozljede nanesene od strane člana obitelji, odnosio se na 558 žrtava (592 u 2018.), od kojih 366 žene (387 u 2018.) i 192 muškarca (209 u 2018.), 26 je žrtava nasilja u obitelji bilo je upućeno na liječenje (48 u 2018.), od kojih 17 žena (28 u 2018.) i 9 muškaraca (20 u 2018.). 715 žrtava nasilja u obitelji upućeno je na liječenje u psihijatrijsku ustanovu (639 u 2018.), od kojih 631 na ambulanto liječenje (319 žena i 312 muškarca), te 84 na bolničko liječenje (47 žena i 37 muškarca). 1173 počinitelja nasilja u obitelji upućeno je na liječenje u psihijatrijsku ustanovu (993 u 2018.), od kojih 643 na ambulanto liječenje (576 muškaraca i 67 žena), te 530 na bolničko liječenje (457 muškaraca i 73 žene).

Prema podacima Ministarstva znanosti i obrazovanja nadležnom za objedinjavanje evidencija koju vode odgojno-obrazovane ustanove u 2019. godini, 11 ustanova je zaprimilo obavijesti o nasilju u obitelji (16 u 2018.), od kojih 7 osnovne škole, 3 srednje škole i 1 dječji vrtić. Broj postupanja u kojem je ministarstvo pružilo potporu odgojno-obrazovnim ustanovama iznosio je 11. Broj prijava nasilje u obitelji koje su odgojno-obrazovne ustanove uputile nadležnim državnim tijelima iznosio je 63 (65 u 2018.), od kojih 11 Ministarstvu znanosti i obrazovanja, 11 nadležnoj policijskoj postaji, 11 nadležnom centru za socijalnu skrb, 8 osnivaču odgojno-obrazovne ustanove, 11 nadležnom liječniku školske medicine, 8 uredu državne uprave i 3 ostalima.

Statistički podaci pokazuju blagi pad nasilja u obitelji u prekršajnoj zoni u odnosu na prethodnu godinu, iako je u 2019. godini došlo do porasta broj prijava povodom saznanja o nasilju u obitelji koje je centar za socijalnu skrb podnio policiji te je u zdravstvenom sustavu došlo do porasta broja žrtva nasilja u obitelji upućenih na liječenje u psihijatrijsku ustanovu kao i broja počinitelja nasilja u obitelji upućenih na liječenje u psihijatrijsku ustanovu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 126/19) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. godine, ojačana je uloga Povjerenstva na način da daje prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i Kaznenog zakona.

Sustav zaštite od nasilja u obitelji u cjelini mora biti učinkovit pa se smatra da i nadalje treba raditi na prevenciji, jačanju i unaprjeđenju međuresorne suradnje svih nadležnih tijela koja postupaju u slučajevima nasilja u obitelji kao i organizacija civilnog društva. Također, potrebno je i nadalje kontinuirano nastaviti na aktivnostima izobrazbe stručnjaka u području zaštite od nasilja u obitelji, senzibiliziranju javnost za problematiku nasilja u obitelji te daljnjem razvijanju sustava zaštite i pomoći žrtvama. Žrtvi nasilja u obitelji potrebno je i nadalje osigurati sva zakonska prava koja su joj zajamčena pozitivnim propisima nacionalnog zakonodavstva. Nasilje je društveni problem koji zahtjeva društveno odgovornu reakciju.

PREDSJEDNICA POVJERENSTVA

Branka Mašić

